

ปัจจัยทางด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง

: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์

นางสาววัฒนา เจริญองค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974 - 581 - 207 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018376 117169570

A STUDY OF INFORMATION FACTORS ON SENDING CHILD LABOUR

TO URBAN AREA : A CASE STUDY OF SURIN PROVINCE

Miss Wattana Charoenyong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974 - 581 - 207 - 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยทางด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์

โดย นางสาววัฒนา เจริญยงค์

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์พັນธิ์ เขยจรรยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ดร.ถาวร วัชรภักย์
..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร. อปสรรัตน์ ศิริยวงศ์
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อปสรรัตน์ ศิริยวงศ์)

ดร. พันธ์ ธิ์
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พันธ์ ธิ์ เขยจรรยา)

นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์
..... กรรมการ
(นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์)

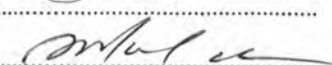
วัฒนา เจริญยงค์ : ปัจจัยทางด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง ศึกษา
เฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์ (A STUDY OF INFORMATION FACTORS ON SENDING CHILD
LABOUR TO URBAN AREA : A CASE STUDY OF SURIN PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.พัชนี เสงยจรรยา, 190 หน้า. ISBN 974-581-207-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการส่งเด็กเข้ามา
ทำงานในเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 299 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ วิทยุและ นสพ.
2. ประชาชนทุกคนแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงานของเด็กที่เข้ามาทำงานในเมือง โดยการ
เปิดรับข่าวสารแต่ก็ไม่บ่อยนัก โดยแหล่งข่าวสารที่สำคัญก็คือ คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน และโทรทัศน์
3. หลังจากที่ได้รับข่าวสารแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดว่าสภาพของเมืองค่อนข้างน่าอยู่ถึงแม้ว่า
จะมีอันตรายบ้าง ทั้งนี้ก็เพราะว่าเมืองมีความเจริญสวยงามและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย
ข่าวสารดังกล่าวได้มาจากการดูโทรทัศน์ สำหรับสภาพการทำงานในเมืองนั้น ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่า
เป็นงานที่มีรายได้ปานกลาง พอเลี้ยงตัวเองและพอเหลือส่งให้ที่บ้านได้ แต่การทำงานในเมืองก็เป็น
งานที่ค่อนข้างหนัก และอาจจะเกิดอันตรายขึ้นได้ถ้าผู้ทำงานประมาท ข่าวสารดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่จะได้รับ
ฟังจากคนในครอบครัว และเพื่อนบ้าน
4. การที่พ่อแม่ผู้ปกครองส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง ก็เนื่องมาจาก
เหตุผลของครอบครัวบังคับ เนื่องจากฐานะทางบ้านยากจน และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่ได้จึง
มีความจำเป็นต้องส่งเด็กเข้ามาหารายได้ในเมือง สำหรับข่าวสารที่พ่อแม่ ผู้ปกครองคำนึงถึงมากที่สุด
ก่อนที่จะตัดสินใจส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง คือ ข่าวสารเรื่องของการรายได้ โดยจะได้รับข่าวสารดังกล่าว
จากคนในครอบครัวที่เข้ามาทำงานอยู่ก่อนแล้ว แต่หลังจากที่ส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมืองแล้ว พ่อแม่
ผู้ปกครองจะให้ความสำคัญกับข่าวสารเกี่ยวกับทุกข์สุขของเด็กที่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในเมือง โดยจะสอบถาม
ทางจดหมายกับเด็กที่ส่งเข้ามาทำงานในเมืองเอง

ภาควิชา ..... การประชาสัมพันธ์ .....
สาขาวิชา ..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ .....
ปีการศึกษา ..... 2534 .....

ลายมือชื่อผู้สอน ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

C350814 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : INFORMATION FACTORS/CHILD LABOUR

WATTANA CHAROENYONG : A STUDY OF INFORMATION FACTORS ON SENDING CHILD LABOUR TO URBAN AREA : A CASE STUDY OF SURIN PROVINCE. THESIS ADVISOR: ASSO.PROF. PATCHANEE CHEYJUNYA, 190 PP. ISBN 974-581-207-2

The purpose of this study was to investigate information factors on sending child labour to urban area : a case study of Surin province. The subjects of the examination were 299 samples.

The result of the study were as followed:

(1) Most people had television news exposure and others had radio and newspaper respectively. (2) Everybody sought information about working condition of child labour in urban area but not very often. The main information sources were family members, neighbor and television. (3) Most people had opinions that living condition in urban area was satisfactory despite some dangers. This was because there were a lot of nice places and good facilities. Such an information was a result from their television exposure. Most of them thought that working in urban area could earn a fair income. This amount of money could make them self-reliant and could send home some money. But working in urban area was quite a great burden and might cause dangerous incident, if the children were careless. This kind of information was received through family members and neighbors, (4) Parent's reasons for sending child labour to urban area were the poverty of the family and the failure in agricultural occupation. The main information factor for parent's consideration on sending child labour to urban area was information on income. They got this knowledge from family member who had already worked in urban area. But after sending child labour to urban area, parent's would pay their attention to child's living condition. They got this information from their child's letter.

ภาควิชา ..... การประชาสัมพันธ์
..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
สาขาวิชา .....
2534
ปีการศึกษา .....

ลายมือชื่อนิสิต 9.6
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... M. W. L.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ
รองศาสตราจารย์พจน์ เชษจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้กำลังใจ คำแนะ
นำ คำปรึกษา ตรวจแก้ไข และควบคุมการวิจัยมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ รศ.
ดร. อรุณรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง คุณ เข้มพร
วิรุณรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาการวิจัยครั้งนี้
ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทความรู้ตามหลักสูตรนิเทศศาสตร์พัฒนา
นาการแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณมาลี ประกรแก้ว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิเพื่อการ
พัฒนาเด็กทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนในด้านข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในประเทศไทย
ไทย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในด้านการประสานงานกับบุคคลในพื้นที่
รวมทั้งการจัดหานักศึกษาจากวิทยาลัยครูสุรินทร์ เพื่อเป็นผู้ช่วยในการวิจัย ซึ่งมีผลทำ
ให้การสำรวจลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณทิพวรรณ อ่างแก้ว ผู้พิมพ์วิทยานิพนธ์ บรรณาธิการและเจ้า
หน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ รวมทั้งเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทนิเทศศาสตร์พัฒนาการรุ่น
13 ทุกท่านที่ให้ทั้งกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีซึ่งตลอดมา

นอกจากนี้ยังมีบุคคลผู้ใกล้ชิด และเป็นผู้มีพระคุณสูงสุด คือ บิดามารดาและพ่
น้องของผู้วิจัยเอง ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมาได้ให้ทั้งแรงจูงใจและกำลังใจ จึงทำให้ความสำ
เร็จครั้งนี้บังเกิดขึ้นได้

ขอขอบคุณกรมประชาสัมพันธ์ ที่สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาในคณะนิ
เทศศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันมีค่ายิ่งต่อชีวิต

ท้ายที่สุดขอขอบคุณมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็กที่สนับสนุนทุนการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยจะระลึกถึงพระคุณของทุกท่านที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และที่ไม่

อาจกล่าวนามหมด ณ ที่นี้ ตลอดไป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
รายการตารางประกอบ.....	ง
บทที่	
1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	47
ประชากร.....	47
กลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การประมวลผลข้อมูล.....	50

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1	ภูมิหลังทั่วไป.....	53
ตอนที่ 2	การเปิดรับข่าวสารทั่วไป.....	62
ตอนที่ 3	การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงาน ของเด็กที่เข้ามาทำงานในเมือง.....	75
ตอนที่ 4	การรับรู้เกี่ยวกับสภาพการทำงาน และสภาพ ความเป็นอยู่ของเด็กที่เข้ามาทำงานในเมือง.....	81
ตอนที่ 5	การตัดสินใจเข้าสู่ตลาดแรงงานเด็ก.....	119

5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย.....	134
อภิปรายผล.....	143
ข้อเสนอแนะ.....	164
เอกสารอ้างอิง.....	172
ภาคผนวก.....	178
ประวัติผู้เขียน.....	190

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามเพศ.....	55
2	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามอายุ.....	55
3	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามการศึกษา.....	56
4	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามอาชีพหลัก.....	56
5	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามอาชีพรอง.....	57
6	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	57
7	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามสถานภาพทางสังคม...	58
8	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไปจากสื่อมวลชน ประเภทต่าง ๆ	60
9	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์.....	62
10	จำนวนและร้อยละของรายชื่อหนังสือพิมพ์ที่อ่านเป็นประจำ.....	62
11	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่ไม่อ่านหนังสือพิมพ์.....	63
12	จำนวนและร้อยละของประเภทเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ที่อ่าน.....	64
13	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์.....	65
14	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุ.....	67
15	จำนวนและร้อยละของรายชื่อสถานีวิทยุที่ฟังเป็นประจำ.....	67
16	จำนวนและร้อยละของเหตุผลที่ไม่ฟังวิทยุ.....	68
17	จำนวนและร้อยละประเภทของรายการวิทยุที่ฟัง.....	69
18	จำนวนและร้อยละความถี่ในการรับฟังวิทยุ.....	70
19	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์.....	72
20	จำนวนและร้อยละของสถานีโทรทัศน์ที่ดูเป็นประจำ.....	72

ตารางที่

หน้า

21	จำนวนและร้อยละเหตุผลที่ไม่ได้โทรศัพท์.....	73
22	จำนวนและร้อยละของประเภทรายการโทรศัพท์ที่.....	73
23	จำนวนและร้อยละของความถี่ในการโทรศัพท์.....	74
24	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่เข้ามาทำงานในเมือง.....	77
25	จำนวนและร้อยละของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่เข้ามาทำงานในเมือง จำแนกตาม ประเภทของสื่อที่เปิดรับ.....	78
26	จำนวนและร้อยละการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในเมือง หรือมีบุคคลในครอบครัวเข้ามาทำงานในเมือง.....	80
27	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในเมือง.....	82
28	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในเมือง จำแนกตามแหล่งข่าวสารที่ได้รับ.....	83
29	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับสภาพของเมือง.....	86
30	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของเมืองจำแนก ตามแหล่งข่าวสาร.....	87
31	จำนวนและร้อยละของอันตรายที่อาจพบในเมือง.....	90
32	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับอันตรายที่อาจพบในเมือง จำแนกตามแหล่งข่าวสาร.....	91
33	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับสภาพของงานที่ทำในเมือง.....	94
34	จำนวนและร้อยละรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพงานที่ทำจำแนกตาม แหล่งข่าวสาร.....	95
35	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับรายได้ค่าตอบแทนจากการ ทำงาน.....	97

ตารางที่

หน้า

36	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ค่าตอบแทนจากการทำงาน จำแนกตามแหล่งข่าวสาร.....	98
37	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับสภาพของโรงงานจำแนกตามแหล่งข่าวสาร.....	100
38	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับอันตรายจากการทำงาน...	102
39	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดของอันตรายที่เกิดจากการทำงานจำแนกตามแหล่งข่าวสาร.....	103
40	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับการเอาโรคเอาเปรียบของนายจ้าง.....	105
41	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับการเอาโรคเอาเปรียบของนายจ้าง จำแนกตามแหล่งข่าวสาร.....	106
42	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับสภาพของที่พัก.....	108
43	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับสภาพของที่พัก จำแนกตามแหล่งของข่าวสาร.....	109
44	จำนวนและร้อยละของการรับรู้เกี่ยวกับการทารุณเด็กเข้ามาทำงานในเมือง.....	111
45	จำนวนและร้อยละของรายละเอียดเกี่ยวกับการทารุณเด็กที่เข้ามาทำงานในเมือง.....	112
46	จำนวนและร้อยละของการให้ความเชื่อถือข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงาน และสภาพเป็นอยู่ในเมืองที่ได้รับ.....	114
47	จำนวนและร้อยละแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับสภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ในเมืองที่เชื่อถือมากที่สุด.....	115

48	จำนวนและร้อยละของประเภทรายการโทรทัศน์ที่ชม สำหรับผู้ที่ให้ความเชื่อถือว่าสารจากโทรทัศน์.....	116
49	จำนวนและร้อยละของการพูดคุยกับคนอื่นเกี่ยวกับข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับสภาพการทำงาน และสภาพความเป็นอยู่ในเมืองกับบุคคลที่พูดคุยด้วย.....	118
50	จำนวนและร้อยละเหตุผลที่ส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง.....	120
51	จำนวนและร้อยละของผู้ชักชวนเด็กเข้ามาทำงานในเมือง.....	121
52	จำนวนและร้อยละของเด็กที่ต้องการเข้ามาทำงานในเมือง.....	123
53	จำนวนและร้อยละของลักษณะเนื้อหาของข่าวสารที่มีผลต่อการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง.....	125
54	จำนวนและร้อยละของลักษณะเนื้อหาข่าวสารที่มีผลต่อการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง จำแนกตามแหล่งข่าวสาร.....	126
55	จำนวนและร้อยละของผู้ที่แสวงหาข่าวสารด้านอื่นเพิ่มเติม.....	129
56	จำนวนและร้อยละของข่าวสารที่หาเพิ่มเติม จำแนกตามแหล่งข่าวสารที่หา.....	130
57	จำนวนและร้อยละของแนวความคิดในการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง.....	132
58	จำนวนและร้อยละของเหตุผลสำหรับแนวความคิดในการส่งเด็กเข้ามาทำงานในเมือง.....	133